

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Theodōritu Episkopu Kyru Kai Eyagriu Scholastiku
Ekklesiastikē Istorìa, Eklogai Apo Tōn Istorion
Philostorgiu Kai Theodōru**

Theodoretus <Cyrrhensis>

Mogvntiae, 1679

VII. De rebus gestis in magna Synodo Nicaena.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14162

Derebus gestis in magna Synodo Nicæna.

His cognitis sapientissimus Imperator, primum quidem ipsum malorum fontem obstruere conatus est: & quendam virum solertiae nomine ubique celebratum Alexandriam cum litteris misit, contentionem extinguere cupiens, & dissidentes ad concordiam revocaturum se esse confidens. Postquam vero spe sua frustratus est, celebre illud concilium in urbe Nicæa collegit: Episcopis eorumque comitibus facultate data, ut equis ac jumentis publicis uterentur. Cumque convenissent quicumque itineris laborem perferre potuerant, ipse quoque Nicæam venit, tum Episcoporum cæterum videre, tum eos inter se conciliare desiderans. Statimque iussit, ut cuncta illis abunde subministrarentur. Erant porro universi trecenti decem & octo. Episcopus autem urbis Romæ ob extremam senectutem abfuit ipse quidem: duos tamen misit Presbyteros, qui ipsius nomine gestis concilii subscriberent. Porro ea tempestate multi erant qui donis Apostolicis refulgerent: nec pauci qui stigmata Jesu Christi, ut ait Divinus Apostolus, corpori suo impressa circumferrent. Jacobus enim Episcopus Antiochiæ Mygdoniæ, quam Syri vulgo & Assyrii Nisibim appellant, & mortuos suscitavit vitæque restituit, & alia plurima fecit miracula. Quæ quidem superfluum existimo huic operi denuo intexere, cum in historia quæ Philotheus inscribitur, jam sine à me commemorata. Paulus vero Episcopus Neocaesariæ, quod castellum est ad Euphratis ripas positum, Licinii rabiem fuerat expertus. Ambabus enim manibus fuerat debilitatus, candente ferro eis admoto, nervisque quibus articuli moventur contractis atque enectis. Aliis dextri poplites succisi. Ex quorum numero fuit Paphnutius Ægyptius. In summa, cernere illic licebat turbam martyrum in unum collectam. Nec tamen Divinus ille ac memorandum cæteris viris contrariis modo affectis caruit. Erant enim quidam inter illos, pauci quidem numero: subdoli tamen ac velut brevia quædam in mari, improbitatem suam occultantes, qui

Τὰ κατὰ τὴν μεγάλην σύνοδον τῆ ἐν νικαίᾳ.

Τὰ δὲ μαθὼν ὁ πάνσοφος βασιλεὺς, πρῶτον μὲν αὐτὴν ἐπέφραθη τῆν τῶν κακῶν ἐμφορέζων πηγῶν ἢ τινὰ τῶν ἐπ' ἀγχινοία ἀειβοήτων εἰς τὴν ἀλεξάνδρειαν μὴ γραμματῶν ἀπέστειλε, ἵνα εἰς αὐτὴν ἐξελθὼν ἐπιβλέψῃ τὸν συναγαγεῖν εἰς ὁμόνοιαν τῶν ἁρσδοκῶν ἐπέφραθη ἢ τὴν ἐλπίδα ἐψύδαθη, τὴν πολυθρύλητον ἐκείνην εἰς τὴν νικαίαν συνήγαγε σύνοδον, δημοσίοις ὄνοισι καὶ ἡμίονοις ἐὼς ὅσοι καὶ ἵπποις χρήσασθαι ἐδύτο ἐπισκόπους καὶ ἐδύτο σὺν τέτοις ἀφικνευόμενος παρεργύσας. ἐπέφραθη ἢ ἠθροίσθησαν ὅσοι τὸ ὁδοιπορίας τὸν πόνον ἐνεκῆν ἠδυνήθησαν, ἀφικέσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν νικαίαν, ἵδῃν τε τῆν τῶν δεξιερῶν πηγὴν ἐφίμνητο, καὶ τὴν ὁμόνοιαν αὐτοῖς πεύθευσαι ποσῶν ἢ ἄλλο ἄριστον πάντα ἀφθόνως αὐτοῖς χορηγήσει πρὸς ἐταξέν. ὁ δὲ καὶ τριακόσιοι συνήλθον δεξιερῆς. ὁ δὲ τὴν ἐρώμην, διὰ γῆρας ἀπελείφθη βασιλεὺς. δύο μὲν τοὺς πρὸς ἐλίβερος ἀπέστειλε, συνθεῖσθαι τοῖς παραπομπῶν παρεργύσας. ἦσαν ἢ κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον, πολλοὶ μὲν ἀποστολικῶς χάρισμασι διαπέποντες πολλοὶ ἢ τὰ σιγματὰ τῶν κυρίων ἰσοῦ, καὶ τὸν θεὸν ἀπόστολον ἐν τῷ σώματι φέροντες. ἰάκωβος μὲν γὰρ ἀντιοχείας τὴν μυγδονίαν, σύροι δὲ αὐτὴν καὶ ἀσσυριοὶ νισίβην ὀνομάζουσι, καὶ νεκρῶν ἀνέστησε καὶ ἐν τοῖς ζῶσι συνέταξε καὶ ἄλλα μυρία εἰργασάτο θαύματα ἀειπτόν ἡγεῖται τῆς πάλιν ἐνθεῖναι τῆς συγραφῆς, ἐν τῇ φιλοθεωταῦτα διηγησάμενος ἰσοῦ. παῦλος δὲ ὁ νεοκαισαρείας, φρέσιν ἢ ἐτοταῖς ἐν φροῦντι ἀφαιρέμενον ὀχθαίς, τῆς λικινίας ἀφαιρέλασε λυθῆς. ἀμφω γὰρ τῶν χρόνων πεπεδημένοι, σιδήρεα πεπερακτωμένους πρὸς βαλοῦντο αὐταῖς, καὶ τὰ κηλικάτων ἀεθρῶν νεύου συστάσαντος καὶ νεκρῶσαντο. ἕτεροι δὲ ὀρωεργυμνῶν ἔχοντες δεξιερῶν ὀφθαλμοῦς ἄλλοι δὲ τὰς ἀγκύλας ἐκκεκομμένοι τὰς δεξιερῶν. εἰς τῶν ἡν παφνῆτι ὁ αἰγύπτιος καὶ ἀπαξ ἀπλῶς ἦν ἰδῆν δῆμον μαρτύρων καὶ ταυτὸν συνθηροισμένον. ὁ δὲ ἦν δ' ἀμοιρος ὁμοιωτῶν ἐναντιῶν ὁ θεὸς ἐδύτο ἢ ἀοιδίμος ὁμιλος. ἀλλ' ἦσαν πνῆς, ἐναεῖθμητοι μὲν ὑπελοι ἢ καὶ τὰ βεράχη μιμῆμενοι, καὶ

τὴν πονηρίαν καλύπτουσιν, καὶ ταῖς δόξαις βλα-
 σφημίαις ἔσπεραν ἄς συνηγορήσιν· συ-
 κληθέντων δὲ πάντων, οἰκον μέγιστον ἐν τοῖς
 βασιλείοις ἠνέρεψεν ὁ βασιλεὺς, βάθρα δὲ
 θέστας ὅτι μάλιστα πλείους ἐν τῷ τεθνήαι
 κελύθει, πᾶσι τῶν δόχιστων ἀποχρήσασθαι συλ-
 λόγῳ· ἔτω τὸ πρέπον αὐτοῖς ἐν τῷ πρέποντι γέ-
 ρας, εἰσελθεῖν τε ἐπέτρεψε καὶ παρὶ τῶν πρε-
 κειμένων βασιλεύσασθαι. εἰσελήλυθε δὲ καὶ αὐτὸς
 ἔρχατος σὺν ὀλίγοις, ἀξέπαινον μὲν ἔχων τὸ
 μέγεθος, ἀξιάγαστον δὲ τὴν ἰσχύαν. θαυμασιω-
 τέραν δὲ τὴν τοῖς μετέωτοις ἐπιμαθημένῳ αἰδῶ
 θέστας δὲ συμπερὶ τῆς θέσεως ἐν μέσῳ κεκαθικεν,
 ἐπὶ πρὸς αὐτὸν ἔδωκεν ἐπισκόπους αἰτήσας, σὺν
 αὐτῷ δὲ ἅπας ὁ θεὸς ἐκένους ἐκαθέσθην χο-
 ρῆς. παραιτίκα δὲ πρῶτος ὁ μέγας εὐσα-
 ριστοῦ, ὁ δὲ αὐτοχρῆον ἐκκλησίας τὴν προεδρίαν
 λαχῶν. φιλοχρῆον δὲ προσημνήσθη, εἰς τὴν
 ἀμείνω μετὰ εὐεχῆς βίον. τῆτον δὲ ἀκονία, ποι-
 μαίνην αὐτὸν ἐκένους τὴν ἐκκλησίαν ἐκένῳ ψή-
 φω κοινῇ καὶ ἠνάγκασαν, δόχιστοις τε καὶ ἱερεῖς
 καὶ ἅπας ὁ λαὸς ὁ φιλόχρῆτος. ἔδωκεν τοῖς ἀντι-
 τεικωμένων τὴν βασιλείαν ἐς ἐφάνωσε κεφα-
 λῶν, καὶ τὴν παρὶ τὰ θεῖα ἀπεδῶκεν εὐλογίας
 ἡμείψατο. παυσαμένους δὲ τῆς βασιλείας
 ὁ παλαιόφημος ἔδωκεν τὴν ὁμονοίας τε καὶ συμ-
 φωνίας πρεσβυτέρου λόγου. τῆς τε τῶν τυ-
 ράννων ἐκένους ἀναμνηστικῶν ὁμοτήτων, καὶ
 τῆς ἐπ' αὐτὸν θέστας πρῶτον ἐπίσης ἐν ἴμο-
 τάτης εἰρήνης, καὶ ὡς δεινὸν εἶπε καὶ ἄλλαν δεινὸν, τῶν
 πολεμίων καὶ ἀλυτῶν ἐμπεδὸν ἀντιτέμνῃ
 τομῶν, ἀλλήλους βάλῃν, καὶ τοῖς δυσ-
 μένεσιν ἠδονῶν καὶ γέλωτα πρεσβυτέρου. ἀλ-
 λως τε καὶ παρὶ θεῖον διαλεγόμενος πραγμά-
 τῶν, καὶ τὸ παναγίον πνεύματος τὴν διδασκα-
 λία ἀνάγραφον ἐχούσας. εὐαγγελικαὶ γὰρ,
 φησι, βίβλοι, καὶ ἀποστολικαὶ, καὶ τῶν παλαιῶν
 προφητῶν τὰ θεασίματα, σαφῶς ἡμᾶς
 ἀχρηστῶν θεῖον φρονεῖν ἐκπαυδύσει. τὴν
 πολεμοποιῶν ἐν ἀπελάσασθαι ἐξεν, ἐν τῷ θεο-
 πνεύτων λόγων λαβῶν τῷ ἡμετέρῳ τὴν
 λύσει ταῦτα καὶ τὰ τέτοις πρῶτον ἡμετέρῳ, οἷα
 δὴ παρὶ φιλοπάτωρ τοῖς ἱεροδοῦσι ὡς παρὰ
 πρεσβυτέρου, τῷ ἀποστολικῶν δομάτων τὴν
 συμφωνίαν πραγματιδῶν. τὸ δὲ συνόδε
 τὸ μὲν πλείστον τοῖς δεομένοις ἐπέειπε, καὶ τὴν
 τε πρὸς ἀλλήλους ὁμονοίαν, τὴν τε τὸ δογμα-

Arii blasphemii occulte patrocina-
 bantur. Cumque universi jam conve-
 nissent, amplissimum eis conclave in
 palatio Imperator preparari iussit, se-
 desq; ac subsellia plurima in eo locari,
 quæ Episcoporum cætui sufficerent.
 Hunc in modum cum omnia pro ho-
 nore illis debito preparasset, ingredi
 eos iussit, & de rebus propositis delibe-
 rare. Ipse quoq; cum paucis comitibus
 postremus ingressus est: proceritate
 quidem corporis & forma conspicuus,
 sed ob verecundiam quæ in ejus vultu
 infidebat, multo admirabilior. Parva-
 que sella in medio posita, non prius re-
 sedit quam ejus rei licentiam ab Episco-
 pis postulasset. Ac simul cum eo uni-
 versus ille Divinus cætus confedit.
 Statimq; magnus Eustathius Ecclesiæ
 Antiochenis Episcopus, qui Philogo-
 nio, cujus supra meminimus, ad melio-
 rem sortem translato, communi con-
 sensu Episcoporum & Clericorum,
 Deique amantissimæ plebis, invitus ad
 Ecclesiæ illius administrationem eve-
 ctus fuerat, primus omnium Impera-
 tori panegyricum dixit; ejusque erga
 res Divinas studium gratulationibus
 ac votis remuneratus est. Qui cum di-
 cendi finem fecisset, laudatissimus Im-
 perator de concordia & consensu ora-
 tionem habuit; priorum tyrannorum
 crudelitatem eis in memoriam revo-
 cans, & honorificentissimam pacem
 quæ ipsius temporibus eis a Deo con-
 cessisset; Et quam grave atque acer-
 bum foret, hostibus profligatis, cum
 nemo esset qui rebellare auderet, ipsos
 se mutuo impetere, & voluptatem ac-
 ridendi materiam adversariis suppeditare:
 maxime cum de rebus Divinis
 differerent, & sancti Spiritus doctrinam
 perscriptam haberent. Etenim; ut a-
 jebat, Evangelici atq; Apostolici libri,
 & veterum Prophetarum oracula, quid
 sentiendum sit de Deo, nos aperte do-
 cent. Quamobrem hostili contentio-
 ne deposita, ex scripturis Divinitus in-
 spiratis solutionem eorum quæ in con-
 troversiam veniunt, requiramus. Hæc
 & alia his similia, tanquam patris aman-
 tissimus filius, Episcopis velut patribus
 suis proposuit, Apostolicorum dogma-
 tum consensum firmare cupiens. Ex
 Episcopis vero qui consilio intererant,
 pars quidem maxima verbis ejus ob-
 temperavit, & mutuam inter ipsos con-
 cordiam, & sinceram doctrinam am-
 plexata est. Pauci vero, quorum supere-

rius mentionem feci, & præter illos Menophantus Ephesus, Patrophilus Scythopolitanus, Theognius ipse Nicææ Episcopus, & Neroniades Narcissus: est autem Neronias urbs secunde Ciliciæ, quam nunc Irenopolim vocamus: Theonas denique Marmaricæ, & Secundus Ptolemaidis in Ægypto Episcopi, Apostolicæ doctrinæ adverbantur, Atio patrocinant. Cumque formulam fidei conscripserunt, eam concilio obtulerunt: quam perlectam statim omnes discerpere, spuriam atque adulterinam eam appellantes. Cumque ingens omnium tumultus contra eos coortus esset, & tanquam proditores fidei ab universis accularentur, metu percussi exsurrexerunt: primique, exceptis Secundo ac Theona, Atium excommunicarunt. Hunc in modum impio illo ab Ecclesia exturbato, cum formulam fidei, quæ ad hunc usque diem in Ecclesiis obtinet, communi consensu dictassent & subscriptionibus suis confirmassent, concilium dimiserunt. Verum illi quos supra nominavi, subdole & parum sincere huic fidei consenserunt. Cujus rei fidem faciunt, tum ea quæ iidem postea moliti sunt adversus fidei defensores, tum ea quæ ab his ipsis scripta sunt adversus illos. Nam Eustathius ille Antiochenus Episcopus, cujus jam antea mentionem feci, exponens locum illum Proverbiorum: Dominus creavit me initium viarum suarum ad opera sua, hæc adversus illos scribit, res tum gestas commemorans, & blasphemiam eorum refellens.

CAP. VIII.

Confutatio Arianorum ex libris Eustathii & Athanasii.

VENTAM autem nunc ad ea quæ gesta sunt. Quid igitur? Cum ob eas res maxima Synodus Nicæam convenisset, ducentis circiter ac septuaginta Episcopis in unum collectis. Neque enim numerum certo referre possum ob ingentem conventus illius multitudinem, quippe cum nec in eo investigando valde curiosus fuerim. Postquàm de modo fidei quæri ceptum est, libellus Eusebii prolatus est in medium, ejus blasphemix certissimum argumentum. Qui cum palam audientibus cunctis recitatus fuisset, statim

Aτων υγείαν ησπάζεσθ. ολίγοι δέ τινες, ών η πρόθε εν εμνήδω, η πρόθε εν κείνοις μνηόφαν- τος ο εφέσιος, ε ο σκυθοπολίτης παρόφ- φιλος, θεόγμος τε νικαίας αλίης επίσκοπος, ών, η νερωνιάδος νάρκιος, κιλικίας η της δολιέρας η νερωνιάδος εστ πόλις, λω νω ειρηνό- πολιν ονομάζουμρ. η μη τέτων, θεωνάς τε ο μαρμαρείτης, ε ο πτολεμαίδος τ αιγυπθίας σεκάνδος, ταις αποσολκοίς ανέλεγον δόγ- μασιν, δρέιω σιωπηγορέηες. υπαγορευ- σαντες η και πίσεως διδασκαλίαν, επέδωκαν τω κοινω λω αναγνωθ είσαν ευδέως διερρη- ξαν άπαντες, νόθον η κέδηλον ονομάσαντες. θερύζε η πλείεσ και άυλιών γενομένε, η πάντων παροδοσίαν άυλιών της ευσεβείας καθηγορέηων, δέισαντες εξανέστησαν, και πρωτοι τον άρειον απεκήρυξαν, πλω σεκάνδος ε θεωνά. ετω η τδ δυσεβείας εκποδών χρομένε, συμφώνως άπαντες την μέχει και νυν εν ταίς εκκλησίαις πολυβλομένω πίσιν υπαγορευόσαντες, ε ταίς υπογραφαίς βεβαιώσαντες, διέλυσαν τό συν- έδριον. υπέλωσ μέντοι και σκεύειλενωσ ε παρορηθίητες τη δε τη πίσι συνέθεντ. η μαρ- τυρείτα τε ύσεργη παρ άυλιών τυρωθείηη και τών τ ευσεβείας προμαχων, η τα παρ άυλιών εκίνων παρ άυλιών συγγραφείηη. ευσάδιος μλω γδ εκείνος ο της άλριοχέων επίσκοπος, ε η πρόθε εν εμνήδω, ταύτα παρ άυλιών έγραψε, τάτε γενηθημένα διδάσκων, ε την βλασφημίαν έλέγχων, η την παροιμιαικω έρμηνεύων ρήσιν την φάσκασαν, κύριος εκλωσέ με δρχλω οδών αυτε είς έργα αυτε. βαδισ- μαι η εν ευθεν ηδη και τη τα πεπραμένα.

Κεφ. η'.

Dελιχος ησ άρειανόθων εν ησ ενσαθίη και άθανασίη συγγραμμάτων.

Tην. επειδή δια ταύτα σύνοδος ες την νικαίαν άφικνείται μεγίση, διακο- σίων μηλί γε και έβδομηκόηα τον άειθμόν όμότε στωαχθείηαν. τό γδ σαφές δια τον της πολυανθείας όχλον έχ όιος τέεμι γρα- φήν, επειδή μη πάνη τέτο παρ επεδάσως ανήχουον. ως η εζηείτο της πίσεως ο τρέ- πος, διαργής μλω έλεγχος τό γραμμα- της ευσείη παροβάλλεο βλασφημίας. τη πάντων η αναγνωθ εν, άυλικα συμφοράν